EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.11.2016.
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ATZINUMS

par Portugāles iesniegto ekonomiskās partnerības programmu

2016/0358 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ATZINUMS

par Portugāles iesniegto ekonomiskās partnerības programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 473/2013 par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs[1] un jo īpaši tās 9. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) mērķis ir nodrošināt budžeta disciplīnu visā Savienībā, un tajā ir noteikta sistēma pārmērīga valsts budžeta deficīta nepieļaušanai un novēršanai. Tā pamatā ir mērķis izmantot stabilu valsts finanšu sistēmu kā līdzekli, lai stiprinātu nosacījumus cenu stabilitātei un finanšu stabilitātē balstītai spēcīgai ilgtspējīgai izaugsmei, tādējādi atbalstot Savienības mērķu sasniegšanu ilgtspējīgas izaugsmes un darbavietu jomā.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulā (ES) Nr. 473/2013 par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs ir paredzēti noteikumi, lai pastiprināti uzraudzītu budžeta politiku eurozonā un lai nodrošinātu, ka valstu budžeti atbilst ekonomikas politikas norādēm, kas sniegtas saistībā ar SIP un Eiropas pusgadu. Tā kā ar budžeta pasākumiem vien var nepietikt, lai nodrošinātu pārmērīga budžeta deficīta noturīgu novēršanu, var būt nepieciešami papildu politikas pasākumi un strukturālas reformas.

(3) Regulas (ES) Nr. 473/2013 9. pantā ir noteikta kārtība attiecībā uz ekonomiskās partnerības programmām, kas jāiesniedz eurozonas dalībvalstīm, uz kurām attiecas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra. Ekonomiskās partnerības programmā izklāsta plānu ar pasākumiem, kas veicina pārmērīgā budžeta deficīta efektīvu un noturīgu novēršanu, jo īpaši precizējot galvenās strukturālās reformas fiskālajā jomā, tostarp attiecībā uz nodokļu, pensiju un veselības aprūpes sistēmām un budžeta struktūrām, kam ir būtiska nozīme pārmērīgā budžeta deficīta savlaicīgā un noturīgā novēršanā.

(4) Padome 2009. gada 2. decembrī saskaņā ar Līguma 126. panta 6. punktu pieņēma lēmumu, ar ko Portugālei piemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. 2012. gada oktobrī un pēc tam 2013. gada jūnijā Padome saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu pieņēma pārskatītus ieteikumus saistībā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas tika sākta pirms Regulas (ES) Nr. 473/2013 stāšanās spēkā. Saskaņā ar 7. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes

[1] OV L 140, 27.5.2013., 11. lpp.

2013. gada 21. maija Regulā (ES) Nr. 472/2013 par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības, Portugāle iesniedza ziņojumu savas makroekonomikas korekciju programmas ietvaros, un tādēļ pēc tam, kad tika pieņemts pārskatītais ieteikums saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu, 2013. gada jūnijā Portugālei netika lūgts iesniegt ekonomiskās partnerības programmu. 2016. gada 12. jūlijā Padome saskaņā ar Līguma 126. panta 8. punktu pieņēma lēmumu, kurā tika konstatēts, ka Portugāle nav efektīvi rīkojusies, lai līdz 2015. gada termiņam novērstu savu pārmērīgo budžeta deficītu. Pēc tam 2016. gada 8. augustā Padome saskaņā ar Līguma 126. panta 9. punktu nolēma pieprasīt, lai Portugāle veic deficīta samazināšanas pasākumus, kas atzīti par vajadzīgiem, lai līdz 2016. gadam novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju. Saskaņā ar Līguma 126. panta 9. punktu pieņemtajā Padomes pieprasījuma lēmumā tika arī konkretizēts, ka Portugālei, ņemot vērā makroekonomikas korekciju programmu, līdz 2016. gada 15. oktobrim būtu jāiesniedz ekonomiskās partnerības programma atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 473/2013 9. panta 3. punktam un 17. panta 2. punktam.

(5) Portugāle 2016. gada 21. oktobrī Komisijai un Padomei iesniedza ekonomiskās partnerības programmu, kurā jo īpaši izklāstītas fiskālās strukturālās reformas, kuru mērķis ir nodrošināt pārmērīgā budžeta deficīta efektīvu un noturīgu novēršanu. Ekonomiskās partnerības programmā ir ietverti fiskāli strukturāli pasākumi, kuru mērķis ir izpildīt Padomes pieprasījumus, kas izklāstīti tās lēmumā saskaņā ar 126. panta 9. punktu, tostarp pasākumi fiskālajos un budžeta satvaros un pensiju un veselības aprūpes sistēmās. Dokumentā arī iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot konkurētspēju un ilgtspējīgu ilgtermiņa izaugsmi saskaņā ar Padomes ieteikumiem, kas Portugālei nosūtīti saistībā ar Eiropas pusgadu. Konkrēti, Portugāles plānotie fiskālie strukturālie pasākumi ir šādi: i) veikt izdevumu pārskatīšanu; ii) uzlabot publiskā un privātā sektora partnerību (*PPP*) pārredzamību; iii) uzlabot sociālā nodrošinājuma nozares finansējumu un ilgtspēju un iv) uzlabot veselības nozares efektivitāti un ilgtspēju. Ja šie pasākumi tiks efektīvi īstenoti, var paredzēt, ka tie veicinās Portugāles pārmērīgā budžeta deficīta noturīgu novēršanu.

(6) Paredzams, ka budžeta strikta īstenošana, tostarp, ierobežojot starppatēriņu, varētu panākt to, ka tiek izpildīti Padomes prasītie fiskālie pasākumi attiecībā uz 2016. gadu un nodrošināta faktiskā deficīta novēršana līdz noteiktajam termiņam. Tomēr saglabājas riski savlaicīgai un noturīgai deficīta novēršanai, kam par iemeslu jo īpaši ir potenciālā banku atbalsta tiešās sekas. Pat pieņemot, ka 2017. gada budžets tiktu pilnībā īstenots saskaņā ar Portugāles 2017. gada budžeta plāna projektā izvirzītajiem budžeta mērķiem, plānotā strukturālā korekcija 2017. gadā norādītu uz risku nelielai novirzei no nepieciešamajām korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa (VTM) sasniegšanai 2017. gadā. Turpretī novērtējums, kura pamatā ir Komisijas 2016. gada rudens prognoze, norāda uz risku būtiskai novirzei no korekcijām VTM sasniegšanai.

(7) Paredzams, ka pašreiz notiekošā izdevumu pārskatīšana varētu sekmēt fiskālās ilgtspējas saglabāšanu vidējā termiņā, jo valsts pārvaldes un valsts uzņēmumu sektorā tiktu apzinātas lielākas efektivitātes un fiskālo ietaupījumu iespējas, kas – tās raiti izmantojot – galu galā samazinātu vajadzību pēc līdzekļu pārvedumiem no valsts budžeta. Tā kā izdevumu pārskatīšana ir sākta tikai nesen, līdz šim apzinātie kopējie potenciālie ietaupījumi joprojām ir samērā nelieli (aptuveni 0,1 % no IKP trīs gadu laikposmā, veicot izdevumu pārskatīšanu saskaņā ar 2017. gada budžeta plāna projektu). Būs rūpīgi jāuzrauga šīs pārskatīšanas devums fiskālās stabilitātes jautājuma risināšanā.

(8) Pēc nesen panāktajiem uzlabojumiem zināmus efektivitātes ieguvumus varētu dot publiskā iepirkuma kodeksa pārskatīšana (to plānots pabeigt līdz 2016. gada beigām), uzlabojot publiskā un privātā sektora partnerību (*PPP*) un koncesiju pārredzamību. Vienlaikus ekonomiskās partnerības programmā tiek arī sagaidīts, ka pārredzamības uzlabojumi attiecībā uz *PPP* un koncesijām tiks panākti reģionālajā un vietējā līmenī, kā arī ostu termināļu koncesijas līgumu jomā. Tomēr ekonomiskās partnerības programmā nav nekādas norādes par šo reformu ietekmi uz budžeta bilanci.

(9) Attiecībā uz pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot sociālā nodrošinājuma nozares finansējumu un ilgtspēju, iestādes plāno līdz 2019. gadam pakāpeniski līdz nullei samazināt ārkārtas pārvedumus no valsts budžeta, ņemot vērā to, ka ekonomikas atveseļošanās turpinās. Vienlaikus Portugāle plāno atkārtoti novērtēt pensiju sistēmas ilgtspēju un adekvātumu, lai nodrošinātu, ka iespējamo pasākumu ietekme uz fiskālo stāvokli saglabājas neitrāla. Joprojām nav atrisināts jautājums, kā īstermiņā un vidējā termiņā nodrošināt ilgtspēju, un, kaut arī programmā ir minēts šobrīd plānotais visaptverošais pētījums par finansējuma avotu dažādošanu un citiem pasākumiem, tomēr tajā vēl nav iekļauta pietiekama informācija par to, kā šādi jautājumi tiktu risināti.

(10) Visbeidzot, kaut arī pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot veselības nozares efektivitāti un ilgtspēju, tostarp pasākumi pārredzamības un revīzijas uzlabošanai, kā arī nolīgumu un apakšlīgumu pārskatīšanai, ir solis pareizā virzienā, tie vēl nav pilnībā precizēti un nav sniegta pietiekama informācija par konkrētiem efektivitātes ieguvumiem nākotnē (izņemot tos, kas apzināti izdevumu pārskatīšanā). Sagaidāms, ka veselības sistēma gadā gūs papildu ienākumus 80 miljonu euro apmērā, pateicoties jaunajai valsts veselības aizsardzības sistēmas finansējuma pozīcijai, kurā ieplūst līdzekļi, kas gūti no cukuru saturošiem dzērieniem uzliktā jaunā nodokļa,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

Portugāles ekonomiskās partnerības programmā, kura Komisijai un Padomei iesniegta 2016. gada 21. oktobrī, ir ietverts visumā atbilstīgs fiskālo strukturālo reformu kopums, kas Portugāles valsts reformu programmas un stabilitātes programmas īstenošanas ietvaros sekmētu efektīvu un noturīgu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu. Konkrēti – ekonomiskās partnerības programmā ir apstiprināts valsts reformu programmā iekļauto fiskālo un citu strukturālo reformu plāns un sniegta papildu informācija par dažu šo pasākumu īstenošanu kopš programmas iesniegšanas un par turpmāko pasākumu grafiku. Vienlaikus daži Padomes ieteikumi vēl joprojām ir tikai daļēji pamatoti ar konkrētiem pasākumiem, jo īpaši tas attiecas uz ieteikumiem par sociālā nodrošinājuma sistēmas ilgtspēju. Komisija un Padome reformu īstenošanu uzraudzīs Eiropas pusgada un pēcprogrammas uzraudzības ietvaros.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs